

रंगेली नगरपालिका मोरङ्ग द्वारा प्राकाशित
रंगेली नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ६

संख्या : १५

मिति : २०७९/१२/२९

भाग २

रंगेली नगरपालिका

नेपालको संविधानको धारा २२६ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ बमोजिम नगरकार्यपालिकाले बनाएको यो ऐन सर्वसाधारणको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९

नगरकार्यपालिकाले बाट स्वीकृत मिति: २०७९/१२/२०

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना:

रंगेली नगरपालिका क्षेत्रभित्र खानेपानीको पहुँच सबै नगरवासीहरूमा पुर्याउने उदेश्यले स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापन गर्न खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरूको गठन, दर्ता नविकरण तथा व्यवस्थापन गर्न बान्छनीय भएकोले, रंगेली नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७९ को दफा ४ बमोजिम खानेपानी उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि २०७९ बनाई रंगेली नगरपालिकाको मिति २०७९/१२/२० गतेको बैठकबाट स्वीकृत गरी लागू गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ

क) यस कार्यविधिको नाम "खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९" रहेको छ ।

ख) यो कार्यविधि रंगेली नगरपालिका भित्र लागू हुनेछ ।

ग) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

क)"खानेपानी भन्नाले स्वच्छ पिउने पानी लाई सम्झनु पर्छ ।

ख)"नगरपालिका" भन्नाले रंगेली नगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

ग)"नगर प्रमुख" भन्नाले रंगेली नगरपालिकाका नगर प्रमुख सम्झनु पर्छ ।

घ)"उप प्रमुख भन्नाले रंगेली नगरपालिकाका उप प्रमुख सम्झनु पर्छ ।

ङ)"प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले रंगेली नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

च)"समिति" भन्नाले विधान अनुसार गठन भएको खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति सम्झनु पर्छ ।

छ)"तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस कार्यविधि अन्तर्गत बनेको निर्देशिकामा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनुपर्छ ।

३. उपभोक्ता समिति दर्ता गर्नु पर्ने: स्थानीय स्तरमा सामुदायिक रूपमा समुहको निमित्त खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति गठन गरी यसै कार्यविधि बमोजिम दर्ता गरी सञ्चालन गर्नु पर्नेछ । यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि उपभोक्ता समिति स्थापना गर्नु हुँदैन ।

४. खानेपानीको मुहान(मुल) दर्ता गर्नु पर्ने: १) नगरपालिका क्षेत्रमा खानेपानी उत्पादनको मुख्य श्रोत मुहान मुला बाट संकलन गरी खानेपानी व्यवस्थापन गर्नु पर्ने अवस्थामा सो मूल विधानमा उल्लेख गरी आधिकारिक खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति दर्ता गर्नु पर्नेछ । खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिले खानेपानी व्यवस्थापन गरी सार्वजनिक उपभोग गर्नको लागि खानेपानी संकलन गर्ने उत्पादनको मुख्य श्रोत मुहान (मुल) उपयोगका लागि नगरपालिका समक्ष अनुमती माग गर्नु पर्नेछ। माग भएपछि निम्न अनुसारको ५ (पाँच सदस्यीय सिफारीश समितिले मुल उपयोगका लागि अनुमती दिन मिल्ने नमिल्ने सम्बन्धमा स्थलगत अध्ययन सहित छानविन गरी अनुमती दिन मिल्ने अवस्था देखिएमा सिफारीश गर्न सक्नेछ ।

सिफारीश समिति

- १) संयोजक - नगर प्रमुख
- २) सदस्य - नगर उपप्रमुख
- ३) सदस्य - सम्बन्धित वडाको अध्यक्ष
- ४) सदस्य - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
- ५) सदस्य सचिव - वन,वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन शाखा प्रमुख

२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको सिफारीश प्राप्त भएपछि कार्यपालिका बैठकबाट खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिले माग गरेको मुहानको उपयोगका लागि अनुमति दिन सक्नेछ।

५. समिति दर्ता तथा नविकरणका लागि निवेदन दिनुपर्ने:

(१) समिति दर्ता गर्न चाहने सम्बन्धित उपभोक्ताहरु मध्येबाट कम्तिमा सात जना व्यक्तिहरुले समिति सम्बन्धी देहायको विवरण खुलाई समितिको विधानको एक प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित नगरपालिका समक्ष अनुसूची १ को ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

क) समितिको नाम,

ख) उदेश्यहरु,

ग) समितिका सदस्यहरुको नाम, ठेगाना, पेशा र नागरिकताको प्रतिलिपी

घ) कार्यालयको ठेगाना

ड) समिति संचालनको विधि र प्रक्रिया

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि दफा ४ को उपदफा २ बमोजिम कार्यपालिकाको स्विकृती अनुसार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आवश्यक जाचबुझ गरी समिति दर्ता गरी प्रमाण-पत्र दिनेछ ।

(३) यस दफा अन्तर्गत दिइने प्रमाण पत्रको ढाँचा अनुसूचि २ बमोजिम हुनेछ ।

(४) दर्ता भएको समिति प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएकी तीन महिना भित्र नविकरण गर्नु पर्नेछ । दर्ता दस्तुर रु १,०००/- (एक हजार), नविकरण दस्तुर वार्षिक रु ५००/- (पाँच सय) तिर्नु पर्नेछ । समितिले समयमा नविकरण नगरेमा जरिवाना दस्तुर प्रति महिना रु २००/- (दुई सय रुपैया) थप लाग्नेछ ।

(५) दफा ५ को उपदफा ४ बमोजिम समिति नविकरण गर्दा देहायका कागजातहरू बुझाउनु पर्नेछ ।

क) नविकरणका लागि निवेदन

ख) नविकरणका लागि समितिको बैठकको निर्णय प्रतिलिपि

ग) उपभोक्ता समिति दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

घ) उपभोक्ता समितिको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन

ङ) खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण प्रतिवेदन

(६) विधानमा खुलाउनुपर्ने विवरणहरू: दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम पेश गर्नु पर्ने समितिको विधानमा देहायका विवरणहरू खुलाउनु पर्नेछ ।

क) पुरा नाम र ठेगाना,

ख) उद्देश्य तथा कार्यक्षेत्र,

ग) सदस्यको लागि योग्यता र सदस्यता शुल्क,

घ) सदस्यको निष्कासन र राजीनामा,

ङ) हक दावी, नामसारी र हकवालाको मनोनयन

च) साधारण सभा सम्बन्धी,

छ) सञ्चालक समितिको गठन निर्वाचन एवम् काम, कर्तव्य तथा अधिकार सम्बन्धी

ज) सञ्चालक पदमा बहाल रहन नसको अवस्था झा सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि,

झ) कोष र लेखा परीक्षण,

ञ) विधान संशोधन,

ठ। विघटन

ड) सेवा शुल्क लिने कुरा र

ढ) विविध ।

७ संस्थाको सम्पत्तीको सुरक्षा: (१) समितिको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले समितिको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ती दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा नगरपालिकाले त्यस्तो सम्पत्ती दुरुपयोग गर्ने, कब्जा या रोक्का राखेबाट लिई समितिलाई फिर्ता बुझाईदिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको सम्पत्ती फिता गर्ने गरी नगरपालिकाले गरेको कारवाहीमा चित्त नबुझेने व्यक्तिले सम्बन्धित अदालतमा उजुर गर्न सक्नेछ

८ यस अघि दर्ता भई वा नभई स्थापना भएका समितिले दर्ता गर्नुपर्ने: यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम दत्ता भएकाले सूचिकृत हुने र दर्ता नभएकाले दर्ता हुने वा दर्ता नभई सञ्चालन भइरहेका समितिले पनि कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले ६ छ महिनाभित्र यो कार्यविधि बमोजिम दर्ता गराउनु पर्नेछ । सूचिकृत दर्ता हुनको लागि गत आव सम्मको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र साधारण सभाको निर्णय अनिवार्य रूपमा पेश गर्नु पर्नेछ ।।

९. समितिको उद्देश्यहरुमा हेरफेर :(१) समितिको उद्देश्यहरुमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा सो समितिलाई कुनै अर्को समितिमा गाभन उचित देखेमा सो समितिले तत् सम्बन्धी प्रस्ताव तयार पारी सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न समितिको विधान बमोजिम साधारणसभा बोलाउनु पर्नेछ ।

(२) समितिको विधान संशोधन सम्बन्धमा साधारणसभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरूले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारणसभाबाट पारित भएको मानिनेछ

तर, सो प्रस्ताव लागू गर्न नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृती लिनु पर्नेछ ।

१०. समितिको वर्गीकरण : दर्ता अनुमति प्राप्त गरी नगरपालिका क्षेत्रभित्र : संचालनमा रहेका खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समितिहरूको व्यवस्थापनबाट खानेपानी उपलब्ध गराउने उपभोक्ता सदस्य सङ्ख्याको आधारमा निम्न अनुसार उपभोक्ता समितिको वर्गीकरण हुनेछ ।

१) १००१ जना वा सो भन्दा बढी उपभोक्ता सदस्य भएको (क) वर्ग,

२) ५०१ देखि १००० जना उपभोक्ता सदस्य भएको (ख) वर्ग र

३) ५०० जनासम्म उपभोक्ता सदस्य भएको (ग) वर्ग

११. तदर्थ समिति गठन गर्न सकिने: यस अधि दर्ता स्वीकृती प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका र नयाँ अनुमति प्राप्त गरी स्थापना हुने । उपभोक्ता समितिहरूले तोकिए बमोजिम ६ महिनाभित्र साधारण सभा गरी उपभोक्ता समिति गठन प्रकृया पुरा नगरेमा त्यस्ता उपभोक्ता समितिहरूलाई विघटन गरी संचालन नियमित गर्न नगरपालिकाको तर्फबाट सम्बन्धीत उपभोक्ता सदस्यहरू मध्येबाट तदर्थ समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

१२. हिसाब जाँच गर्न सक्ने : (१) कुनै कारणले समितिको हिसाब जाच गर्नु परेमा नगरपालिकाले तोकिएको कुनै अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

(२) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजातहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु समितिको पदाधिकारी सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले नगरपालिकाले तोकिएको म्याद भित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन नगरपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ सो प्रतिवेदनको आधारमा समितिको कुनै सम्पती सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीले हिनामिना गरेको नोक्सान गरेको वा दुरुपयोग गरेको देखिएमा त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीबाट सो हानी नोक्सानी असुल उपर गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही चलाउन सक्नेछ ।

तर, प्रचलित कानुनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानुन बमोजिम मुद्धा चलाउने सक्नेछ ।

१३. अनुगमन तथा निर्देशन: (१) नगरपालिकाले खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरूको अनुगमन गरी आवश्यक परेमा समितिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धीत समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

२) नगरपालिकाले खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरूको अनुगमन गरी उत्कृष्ट ठहरिएका समितिहरूलाई पुरस्कृत गर्न सक्नेछ ।

३) दफा १ र २ अनुसारको कार्य उपप्रमुखको संयोजकत्वमा गठन भएको नगरस्तरीय अनुगमन समितिले गर्न सक्नेछ ।

४) अनुगमन समितिमा सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष पदेन सदस्य रहनेछ ।

१४. दण्ड सजाय: (१) दफा (४) बमोजिम अनुमती नलिई समिति स्थापना गरेमा वा दफा ५ बमोजिम दर्ता नगरी समिति संचालन गरेमा त्यस्ता समितिलाई नगरपालिकाले पाँच हजार रुपैयादेखि पच्चीस हजार रुपैया सम्म जरिवाना गराउन सक्नेछ ।

(२) दफा ११ को उपदफा (१) बमोजिम हिसाब जाँच गर्न सम्बन्धीत अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्र वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्मचारीलाई नगरपालिकाले पाँच हजार रुपैया सम्म जनही जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(३) दफा (९) बमोजिम नगरपालिकाको स्वीकृति नलिई समितिको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को समितिसित गाभेमा वा समितिले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकूल हुने गरी काम कारवाही गरेमा वा नगरपालिकाले दिएको निर्देशन पालना नगरेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो समितिको दर्ता निलम्बन गर्न वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१५. पुनरावेदन: दफा (१३) को उपदफा (३) बमोजिम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा पैतिस दिन भित्र नगर कार्यपालिका समक्ष पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

१६. समितिको विघटन वा त्यस्को परिणाम: (१) समितिको विधान बमोजिम कार्य सञ्चालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवश समिति विघटन भएमा त्यस्तो समितिका सम्पूर्ण जायजथा नगरपालिकामा सर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको समितिको दायित्वको हकमा सो समितिको जायजेथाले भ्याए सम्म त्यस्तो दायित्व नगरपालिकाले व्यहोर्ने छ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको समितिको दायित्व समितिको जायजेथाले नभ्याएमा नपुग दायित्व समितिका पदाधिकारीको जायजेथाबाट प्रचलित कानुन अनुरूप असुल उपर गराइदिनेछ ।

१७.संघ गठन गर्न सकिने :दर्ता स्वीकृती प्राप्त गरी नगरपालिका क्षेत्र भित्र संचालनमा रहेका खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिहरू मध्येबाट एक उपभोक्ता समितिलाई एक सदस्य मानी नगर स्तरिय जलश्रोत, खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता संघ गठन गरी सोही संघको प्रत्यक्ष रेखदेख सहयोग मातहतमा अन्य सम्पुर्ण समितिहरूलाई व्यवस्थीत रूपमा संचालन गरिनेछ ।

१८. खारेजी र बचाउ: खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि २०७९ लागू हुनु पूर्व जलस्रोत ऐन २०४९ अन्तर्गत दर्ता भएका समिति यस कार्यविधि बमोजिम नगरपालिकामा हुनुपर्नेछ ।

अनुसुची - १

(दफा ५ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

निवेदन पत्रको ढांचा

श्री रंगेलि नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

महोदय,

हामीले.....उपभोक्ता संस्था गठन गरी दर्ता गराउन चाहेकोल खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि २०७९ दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम उपभोक्ता संस्था दर्ता गराउन देहायको विवरण खुलाई प्रस्तावित उपभोक्ता संस्थाको एक प्रति विधान र एक हजार रुपैयाँ दस्तुर सहित दरखास्त दिएका छौं ।

विवरण:

१. उपभोक्ता संस्थाको नाम:

२ कार्यक्षेत्र:

३. उद्देश्यहरू:

(क)

(ख)

(ग)

४ सदस्यहरूको नाम ठेगाना पेशा र ना.प्र.प.नं

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

(ङ)

(च)

(छ)

५ उपयोग गरिने जलस्रोतको विवरण:

(क) जलस्रोतका नाम र रहेको ठाउ:

(ख) जलस्रोतबाट गरिने प्रयोग:

(ग) उपभोक्ता संस्थाले उपयोग गर्न चाहेको जलस्रोतको परिमाण:

(घ) उक्त जलस्रोतको हाल भैरहेको उपयोग:

६. उपभोक्ता संस्थाले पुल्याउन चाहेको सेवा सम्बन्धी विवरण:

(क) सेवाको किसिम:

(ख) सेवा पुयाउने क्षेत्र

(ग) सेवाबाट लाभान्वित हुने उपभोक्ताहरूको संख्या:

(घ) भविष्यमा सेवा विस्तार गर्न सकिने सम्भावना:

७ आर्थिक स्रोतको विवरण:

८. कार्यालयको ठेगाना:

निवेदक,

उपभोक्ता संस्थाको तर्फबाट दरखास्त दिनेको

सही:

नाम:

पद:

ठेगाना:

अनुसूची-२
(दफा ५ को उपदफा ३ सँग सम्बन्धित)
रंगेली नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कोशी प्रदेश मोरङ नेपाल
खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति दर्ता प्रमाण-पत्र

दर्ता नं.....

मिति:

श्री (सम्बन्धित उपभोक्ता संस्थाकी नाम)

.....

.....

खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९ को दफा (५) को उपदफा (२) बमोजिम..... साल..... महिना..... गतेमा यस कार्यालयमा दर्ता गरी यो दर्ता प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको छ खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि २०७९ बमोजिम आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्नु होला ।

सही:

नाम, थर :

पद:

प्रमाणिकरण गर्नेको

दस्तखत:

नाम थर:

दर्जा: प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

मिति:

कार्यालयको छाप

आज्ञाले

ओमकार प्रसाद न्यौपाने
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत